

Auditdienst Rijk
Ministerie van Financiën

Opdrachtbevestiging Eindafrekening 2020-
2021 LCH Mediq (per 30-11-2021)

Versie 0.7

Datum 1 februari 2022
Status definitief

Eindafrekening 2020-2021 (opgesteld per 30-11-2021) LCH Mediq

Colofon

Titel	Eindafrekening 2020-2021 LCH Mediq (per 30-11-2021)
Auteur(s)	5.1.2e 5.1.2e
Bijlagen	1
Kenmerk	2022-0000037661
Inlichtingen	Auditdienst Rijk 5.1.2e 06- 5.1.2e 5.1.2e @minfin.nl

Inhoud

1	Inleiding	6
1.1	Aanleiding	6
1.2	Context	7
2	Assurance-opdracht	9
2.1	Opdrachtgever en opdrachtnemer	9
2.2	Doelstelling en materieel belang	9
2.3	Object van onderzoek, afbakening en definities	11
2.4	Criteria	12
2.5	Fraude	13
2.6	Naleving specifieke wet- en regelgeving	13
2.7	Rapportage	14
3	Uitvoering opdracht	15
3.1	Planning en werkzaamheden	15
3.2	Teamsamenstelling	17
3.3	Afspraken met de opdrachtgever	17
4	Ondertekening	19
5	Bijlage(n)	20
	Bijlage 1: Audit charter Auditdienst Rijk	20

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Als gevolg van de Covid-19 pandemie heeft het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (hierna: VWS) verschillende overheidsinstellingen en commerciële instanties in Nederland gevraagd om te helpen met de inkoop, coördinatie, distributie, verkoop, facturatie en debiteurenincasso van de persoonlijke beschermingsmiddelen en andere relevante producten aan de zorginstellingen in Nederland namens VWS onder de vlag van het Landelijk Consortium Hulpmiddelen (hierna: LCH).

Het LCH is een vrijwillig publiek-privaat samenwerkingsverband van experts en (ook juridisch gezien) geen onderdeel van het ministerie van VWS. Het LCH zelf heeft geen rechtspersoonlijkheid en kan daardoor geen rechtshandelingen verrichten. Om die reden heeft de Minister voor Medische zorg en Sport er, in overleg met de deelnemers van het eerste uur, voor gekozen om Mediq Nederland BV (hierna: LCH Mediq), die als partij deelneemt aan het LCH, te vragen om de inkoop, coördinatie en distributie van de hulpmiddelen, verkoop, facturatie en debiteurenincasso in Nederland te verzorgen.

LCH Mediq heeft zich bereid verklaard om namens de Staat der Nederlanden op grote schaal persoonlijke beschermingsmiddelen en andere relevante producten, zoals Covid-testmiddelen, in te kopen en door te leveren/verkopen aan zorgaanbieders en te factureren. Op grond hiervan zijn overeenkomsten afgesloten tussen de Minister van VWS, namens de Staat der Nederlanden, en LCH Mediq.

In de overeenkomsten die zijn gesloten met LCH Mediq is opgenomen dat financiële verantwoording dient plaats te vinden over de ontvangen voorschotten en de besteding hiervan aan persoonlijke beschermingsmiddelen en andere relevante producten, zoals Covid-testmiddelen, alsmede de verkopen van deze producten.

Aan de Auditdienst Rijk is gevraagd om onderzoek te verrichten naar de eindafrekening over 2020-2021 (per 30-11-2021) op basis van de afgesloten overeenkomsten tussen de Ministerie van VWS en LCH Mediq.

1.2**Context**

Het ministerie van VWS (directie Geneesmiddelen en Medische Technologie (GMT)) heeft de keuze van de in te kopen producten bepaald alsmede de kaders die gelden voor de in- en verkoopprijzen van deze producten. VWS heeft in het kader van de uitvoering van de overeenkomsten en de daarbij behorende addenda voorschotten aan LCH Mediq verstrekt. LCH Mediq heeft voor de betaling van deze producten voorschotten ontvangen van VWS. Tevens dienden deze voorschotten aanvankelijk ter dekking van de operationele kosten zoals logistieke kosten en overige organisatie- en facilitaire kosten die relevant zijn voor de uitvoering van deze LCH-activiteiten. In juni 2021 is echter afgesproken dat deze kosten van de eigen dienstverlening LCH Mediq separaat aan het agentschap CIBG van VWS gefactureerd dienen te worden. Dit impliceert dat de kosten voortvloeiend uit de herziene Financiële afspraken kostenverrekening LCH Mediq ter voorkoming van dubbele verrekening geen onderdeel van de eindafrekening over 2020-2021 (per 30-11-2021) dienen uit te maken.

Voorafgaand aan de eindafrekening van LCH Mediq over 2020-2021 (per 30-11-2021) zijn reeds de volgende werkzaamheden verricht:

- In 2020 is voor de controle van de financiële verantwoording over 2020 het Controle- en verantwoordingsprotocol financiële verantwoording 2020 LCH-Mediq opgesteld. Dit heeft het uitgangspunt gevormd voor de uitgevoerde werkzaamheden door EY.
- Het accountantskantoor EY heeft de financiële verantwoording LCH Mediq over 2020 gecontroleerd en heeft een inventarisatie uitgevoerd van de voorraden per 31-12-2020. Hiervan is vooralsnog geen definitieve financiële verantwoording, controleverklaring en accountantsrapport (rapport van bevindingen) beschikbaar.
- CIBG/Bureau LCH¹ stelt namens LCH Mediq de eindafrekening 2020-2021 (per 30-11-2021) op.
- CIBG/Bureau LCH heeft per 01-11-2021 een inventarisatie uitgevoerd op de voorraden persoonlijke beschermingsmiddelen en andere relevante producten,

¹ Betreft het onderdeel van VWS die de administratie en de debiteuren van LCH Mediq heeft overgenomen. Daarnaast beheert CIBG/Bureau LCH de voorraden mbt de ingekochte hulpmiddelen en regelen ze de logistiek mbt de ingekochte en verkochte hulpmiddelen.

waaronder Covid-testmiddelen. De inventarisatie is bijgewoond door EY, ADR, Algemene Rekenkamer, directie GMT en FEZ. CIBG/Bureau LCH stelt een inventarisatierapport op, deze is in concept gereed. EY stelt een rapport van feitelijke bevindingen (Standaard 4400N) op n.a.v. de inventarisatie, dit is op dit moment nog niet beschikbaar.

- De controle van de inkopen en verkopen (inclusief de kosten die betrekking hebben op transport, opslag, personeel e.d.) in 2021 vindt plaats door de ADR, waarbij de huisaccountant van Mediq, KPMG, de werkzaamheden zal verrichten. KPMG zal deze werkzaamheden verrichten in het kader van hun reguliere jaarrekeningcontrole waarbij de betreffende stroom LCH als bijzondere stroom zal worden aangemerkt. De werkzaamheden zullen daardoor met een aangepaste materialiteit worden uitgevoerd en de gehanteerde toetspunten zullen in lijn liggen met die van de controle ten behoeve van EY over 2020. De ADR zal inzagerecht in het controledossier van KPMG verkrijgen, inclusief een toelichting, om vast te stellen of de uitgevoerde werkzaamheden van KPMG geschikt zijn voor de controle door de ADR.
- Dienst Testen (onderdeel van VWS) heeft inkopen verricht deels voor eigen rekening en deels via de administratie van LCH Mediq. Tijdens het onderzoek zal hier nader naar worden gekeken.

2 Controle-opdracht

2.1 Opdrachtgever en opdrachtnemer

Deze assurance-opdracht wordt door de Auditdienst Rijk (ADR) uitgevoerd in opdracht van [redacted] 5.1.2e [redacted] 5.1.2e Als gedelegeerd opdrachtgever is [redacted] 5.1.2e [redacted] van VWS aangewezen. [redacted] 5.1.2e [redacted] werkzaam bij FEZ, is contactpersoon voor deze opdracht.

Opdrachtnemer namens de ADR is [redacted] 5.1.2e [redacted] OCW, SZW en VWS.

Wij zullen onze controle verrichten in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften. Indien u prijs stelt op een exemplaar van de Verordening gedrag- en beroepsregels accountants (VGBA) kunnen wij u die toesturen.

Deze opdracht zal worden uitgevoerd volgens de Standaarden 100 – 999 "Opdrachten tot controle van historische financiële informatie", waarbij sprake is van een bijzondere controleopdracht conform Standaard 805 "Bijzondere overwegingen - controles van enkel financieel overzicht en controles van specifieke elementen, rekeningen of posten van een financieel overzicht".

2.2 Doelstelling en materieel belang

De doelstelling van deze opdracht is om met redelijke mate van zekerheid een controleverklaring te verstrekken bij de getrouwheid van de door het CIBG/Bureau LCH opgestelde eindafrekening namens LCH MediQ over 2020-2021 (opgesteld per 30-11-2021). De financiële verantwoording bestaat uit een balans per 30-11-2021 met toelichting, een verrekenstaat over het verloop van de liquide middelen over 2020 en 2021 en de eindstand per 30-11-2021 en een managementtoelichting.

Het belangrijkste gebruikersdoel van het verstrekken van de controleverklaring met betrekking tot de financiële verantwoording is de verrekening van de verstrekte voorschotten door het ministerie van VWS met LCH Mediq.

De materialiteit is voorgeschreven in het Controleprotocol Eindafrekening 2020-2021 LCH Mediq per 30-11-2021 (opgesteld op 23-11-2021), dat als uitgangspunt dient voor de controle van de eindafrekening. Voor deze opdracht wordt een materialiteit gehanteerd van 2% van de in 2020 en 2021 (tot 30-11-2021) in totaal aan Mediq verstrekte voorschotten.

Randvoorwaarden:

Naast de afspraken met de opdrachtgever moet minimaal aan de volgende voorwaarden zijn voldaan om tot een controleverklaring te komen:

- Toegang tot de administratie van LCH Mediq. Er wordt voorzien dat KPMG deze aansluiting maakt, maar indien nodig kan ook de ADR toegang nodig hebben om de controlewerkzaamheden uit te voeren.
- EY: beschikbaarheid definitief en door alle partijen getekend controle- en verantwoordingsprotocol voor EY ten behoeve van de controle van de verantwoording LCH Mediq over 2020, de controleverklaring van EY behorende bij de verantwoording LCH Mediq over 2020 en het bijbehorende rapport van bevindingen. Daarnaast moeten wij volledige toegang verkrijgen tot het EY-dossier om een review uit te kunnen voeren.
- KPMG: De controle van de inkopen en verkopen (inclusief de kosten die betrekking hebben op transport, opslag, personeel e.d.) in 2021 vindt plaats door de ADR, waarbij de huisaccountant van Mediq, KPMG, de werkzaamheden zal verrichten. KPMG zal deze werkzaamheden verrichten in het kader van hun reguliere jaarrekeningcontrole waarbij de betreffende stroom LCH als bijzondere stroom zal worden aangemerkt. De werkzaamheden zullen daardoor met een aangepaste materialiteit worden uitgevoerd en de gehanteerde toetspunten zullen in lijn liggen met die van de controle ten behoeve van EY over 2020. De ADR zal inzagerecht in het controledossier van KPMG verkrijgen, inclusief een toelichting, om vast te stellen of de uitgevoerde werkzaamheden van KPMG geschikt zijn voor de controle door de ADR.
- Er dient een vaktechnisch toereikende controleaanpak beschikbaar te zijn ter overbrugging van de periode tussen het tijdstip van de laatst uitgevoerde

inventarisatie per 1 november 2021 en de datum van de eindafrekening 2020-2021 LCH Mediq (per 30-11-2021).

- Inzage te verkrijgen in de uitkomsten van de inventarisatie per 1-11-2021 uitgevoerd onder leiding van EY. Daarnaast moeten wij inzage verkrijgen tot het Standaard 4400N-dossier van EY om een review uit te kunnen voeren.
- De ADR moet zekerheid verkrijgen dat de informatie uit het balansdossier van CIBG/Bureau LCH, dat ten grondslag ligt aan de opstelling van de Eindafrekening 2020-2021 LCH Mediq (op 30-11-2021) afkomstig is uit de administratie van LCH Mediq.
- Volledige informatie over de betrokkenheid van de Dienst Testen in 2021 over de inkoop en verkoop via de administratie van LCH Mediq, inclusief de wijze van verwerken in de administratie van LCH/Mediq. Daarnaast is inzage nodig in het fiscaal dossier met betrekking tot de Eindafrekening 2020-2021 LCH Mediq (per 30-11-2021).

2.3 Object van onderzoek, afbakening en definities

Het object van onderzoek betreft de door CIBG/Bureau LCH namens LCH Mediq opgestelde Eindafrekening 2020-2021 LCH Mediq (per 30-11-2021). Deze eindafrekening is tot stand gekomen op basis van de gesloten overeenkomsten tussen LCH Mediq en het ministerie van VWS:

- Overeenkomst d.d. 23 maart 2020 (hierna: 'Overeenkomst 1');
- Eerste addendum d.d. 23 april 2020 (hierna: 'Addendum 1');
- Tweede addendum d.d. 23 juli 2020 (hierna: 'Addendum 2'); en
- "Herziene Financiële afspraken kostenverrekening Mediq" getekend 30 december 2020/13 januari 2021 (hierna: 'Overeenkomst 2');
- Overeenkomst tot koop en verkoop van de Producten, Administratie, Vorderingen en Lopende Contracten die behoren tot of worden gebruikt in of voor Mediq LCH-Activiteiten onder de Overeenkomst 2020 d.d. 26 november 2021.
- het Controleprotocol Eindafrekening 2020-2021 LCH Mediq (per 30-11-2021).

Buiten scope van het onderzoek vallen de volgende onderdelen:

- De totstandkoming van de offertes/inkooprijds/inkooporders, alsmede de naleving van de aanbestedingsregelgeving. Hiervoor is reeds een onderzoeksopdracht verstrekt op verzoek van de Tweede Kamer.

- De totstandkoming van de verkoopprijzen/inkooporders.
- Onderzoek naar de achtergrond van de leverancierskeuze.
- Mandatering en goedkeuring van de orders.
- Kwaliteit van de ingekochte goederen.
- De (eigen) kosten van LCH Mediq (organisatie- en facilitaire kosten).
- De mogelijke financiële gevolgen van de risico's en claims, zoals opgenomen in de garantieovereenkomst en bijbehorende addenda. Hierbij kan gedacht worden aan bijv. prijsverschillen, valutaverschillen e.d.
- Gebeurtenissen na de datum van de controleverklaring die ten tijde van het onderzoek niet voorzien konden worden.

2.4 Criteria

De criteria die gehanteerd worden voor de opdracht staan opgenomen in het Controleprotocol Eindafrekening 2020-2021 LCH Mediq (per 30-11-2021). De auditcriteria, die in dit protocol worden benoemd en waar onderzoek naar wordt gedaan, hebben betrekking op getrouwheid en zijn juistheid, volledigheid en afgrenzing. Rechtmatigheid wordt buiten scope van het onderzoek geplaatst. Daarnaast worden, in overeenstemming met ons vaktechnisch Handboek Auditing Rijks het Controleprotocol Eindafrekening 2020-2021 LCH Mediq (per 30-11-2021), overheid (HARo), ook nog de auditcriteria bestaan en levering in ons onderzoek betrokken.

Waarbij de volgende controle-elementen specifiek worden vastgesteld:

1. De ontvangsten en uitgaven (c.q. ingaande en uitgaande kasstromen) juist en volledig zijn verantwoord in de financiële verantwoording.
2. De ontvangsten en uitgaven (c.q. ingaande en uitgaande kasstromen) betrekking hebben op de activiteiten zoals genoemd in Overeenkomst 1 en Addenda 1 en 2.
3. De ontvangsten en uitgaven (c.q. ingaande en uitgaande kasstromen) geschied zijn binnen het normkader (controleprotocol die door de ADR wordt gehanteerd) zoals aangegeven in Overeenkomst 1 en Addenda 1 en 2.
4. De door derden in rekening gebrachte inkooprijzen in overeenstemming zijn met inkooporders.
5. De financiële verrekenstaat niet de kosten bevat die separaat doorberekend zijn (Overeenkomst 2).

6. De financiële verrekenstaat niet de kosten bevat die voor rekening van Mediq zijn.

2.5 **Fraude**

De accountant is niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de preventie van fraude. Door de kenmerken van fraude, vooral wanneer gebruik wordt gemaakt van verhulling door samenspanning en vervalste documentatie, is het mogelijk dat een controle, ook al is die opgezet en uitgevoerd in overeenstemming met algemeen aanvaarde controlestandaarden, een fraude van materieel belang niet ontdekt.

Daar onze controle is opgezet om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de eindafrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, richt onze controleopdracht zich niet specifiek op het ontdekken van fraude. Indien bij de uitvoering van de controleopdracht aanwijzingen van fraude worden verkregen, zullen wij, ongeacht de mogelijke omvang en de aard van de vermoedelijke fraude, aanvullend onderzoek verrichten, afgestemd op het vaststellen van de aard en omvang van de fraude in relatie tot de eindafrekening. Indien wij een aanwijzing voor - of een redelijk vermoeden van - fraude verkrijgen binnen de scope van onze werkzaamheden, zullen wij hierover communiceren met de opdrachtgever.

2.6 **Naleving specifieke wet- en regelgeving**

Het ministerie van VWS is ook verantwoordelijk voor de naleving van wettelijke en andere voorschriften. Een controleopdracht zal in het algemeen niet leiden tot de ontdekking van overtredingen van alle wet- en regelgeving. Ontdekking van overtredingen, ongeacht de materialiteit, zal leiden tot een overweging van de implicaties voor de integriteit van het management of de werknemers en het mogelijke effect op andere aspecten van onze controle.

Wij zullen de opdrachtgever verzoeken schriftelijk te bevestigen dat het alle inlichtingen heeft verstrekt omtrent alle hem bekende werkelijke of mogelijke overtredingen van wet- en regelgeving, waarmee bij de eindafrekening moet worden gehouden.

2.7 Rapportage

Deze opdracht resulteert in een controleverklaring overeenkomstig Standaard 805 en een rapport van bevindingen. In deze controleverklaring wordt een redelijke mate van zekerheid gegeven.

De opdrachtgever, 5.1.2e 5.1.2e is eigenaar van de rapportage.

De ADR is de interne auditdienst van het Rijk. Het rapport over dit onderzoek is primair bestemd voor de opdrachtgever met wie wij deze opdracht zijn overeengekomen. In de ministerraad is besloten dat het opdrachtgevende ministerie waarvoor de ADR een rapport heeft geschreven, het rapport binnen zes weken op de website van de rijksoverheid plaatst, tenzij daarvoor een uitzondering geldt. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht naar de Tweede Kamer met de titels van door de ADR uitgebrachte rapporten en plaatst dit overzicht op de website.

3 Uitvoering opdracht

3.1 Planning en werkzaamheden

Het onderzoek zal worden uitgevoerd met een uren budget van 750 uur (inclusief interne kwaliteitsborging).

Op hoofdlijnen zal de planning er als volgt uit gaan zien:

Activiteit	Datum	Betrokkenen
Intake	14 december 2021	VWS en ADR
Opdrachtbevestiging en plan van aanpak	Januari 2022	VWS en ADR
Review EY over de financiële verantwoording van 2020 en de inventarisatie van 1 november 2021	Verkenning: 21 december 2021 Vervolgreview: februari 2022 na oplevering controleprodukten (na ontvangst controleprodukten is er een minimale vaktechnische doorlooptijd nodig van 3 weken)	EY en ADR
Review KPMG over de steekproef t.a.v. inkopen/verkoop en bijkomende kosten in de periode 1-1-2021 – 30-11-2021	1 ^e helft februari 2022	KPMG en ADR
Controle van het balansdossier CIBG/Bureau LCH over 2020-2021 (opgesteld per 30-11-2021)	Februari 2022	CIBG en ADR
Review PWC over het fiscale dossier	Februari 2022	PWC en ADR
Afstemmen met Dienst Testen welke inkopen onder de eindafrekening vallen.	Februari 2022	Bureau testen en ADR
Uitvoeren auditwerkzaamheden: - Bestuderen documentatie - Interviews met betrokken partijen - Teamoverleggen - Dossievorming- en archivering	Gedurende de gehele controleopdracht	ADR e.d.

Eindafrekening 2020-2021 (opgesteld per 30-11-2021) LCH Mediq

- Overige controle werkzaamheden		
Afstemmen bevindingen	Maart 2022	VWS, ADR en eventuele overige partijen
Conceptrapport	Maart 2022	VWS en ADR
Definitief rapport		ADR

De planning is indicatief. Bij het niet verlenen van voldoende medewerking door één van de betrokken partijen, zoals opgenomen in par. 3.3, zal dit consequenties hebben voor bovenstaande planning. Bij het niet behalen van de mijlpalen zal de opdrachtgever terstond geïnformeerd worden.

Mocht een review van de controledossiers bij de betrokken partijen leiden tot bevindingen van dien aard dat de tegenpartij tijd nodig heeft om een reactie te formuleren, dan zijn wij genoodzaakt om hier een reactietermijn van 7 dagen te hanteren. Zorgvuldigheid gaat voor alles. Dit zou mogelijk kunnen leiden tot vertraging in het onderzoek met mogelijke consequenties voor de deadline. Ook hierover zal de opdrachtgever terstond geïnformeerd worden.

Met betrekking tot de uitvoering van deze opdracht zien wij vooraf de volgende risico's:

- Het op voorhand ontbreken van essentiële controle documentatie, zoals:
 - De definitieve controleverklaring van EY over de financiële verantwoording per 31-12-2020.
 - Een definitieve financiële verantwoording per 30-11-2021.
 - Voldoende en geschikte informatie m.b.t. de goederenstroom over de totale looptijd
 - Een definitief en door alle partijen getekend controle- en verantwoordingsprotocol voor de financiële verantwoording per 31-12-2020.
 - het Controleprotocol Eindafrekening 2020-2021 LCH Mediq (per 30-11-2021).
- De betrokkenheid van veel externe partijen en de medewerking van alle betrokken partijen voor de uitvoering van de controlewerkzaamheden.
- De korte doorlooptijd van de opdracht.
- De verhoogde media aandacht voor uitkomsten van dit onderzoek.

3.2 Teamsamenstelling

Namens de Auditdienst Rijk berust de verantwoordelijkheid voor deze opdracht bij

5.1.2e

die ook als contactpersoon zal fungeren.

De Auditdienst Rijk stelt ten behoeve van de uitvoering van dit onderzoek een team met voldoende kennis, ervaring en vaardigheden beschikbaar. Het onderzoeksteam zal, naast de projectleider, bestaan uit

5.1.2e

5.1.2e

3.3 Afspraken met de opdrachtgever

De hieronder opgenomen afspraken in aanvulling op de in paragraaf 2.2 genoemde randvoorwaarden, om tot een afronding van het onderzoek te komen:

- VWS spant zich maximaal in om alle betrokkenen in het proces (met name: accountants van EY en KPMG, Bureau LCH van CIBG, Mediq en VWS zelf) de volle medewerking te laten verlenen aan de ADR om haar controle op de Eindafrekening 2020-2021 LCH Mediq (per 30-11-2021) op een toereikende wijze te kunnen uitvoeren. Ook zal VWS – in het geval KPMG niet alle gewenste controle informatie m.b.t. LCH beschikbaar heeft – bij Mediq aandringen op inzage van de ADR in de administratie van LCH Mediq.
- Tijdige ondertekening van de opdrachtbevestiging.
- Tijdige ontvangst van alle benodigde informatie, vanuit alle betrokken partijen, zoals VWS, ADR controleteam Wettelijke Taak, CIBG/Bureau LCH, Dienst Testen, EY en KPMG.
- Het tijdig informeren door de contactpersoon dan wel opdrachtgever van de betrokken functionarissen en de derde partijen.
- Reactie op conceptbevindingen/-rapport dient binnen 7 dagen plaats te vinden. Na deze periode wordt het rapport definitief uitgebracht.

Wanneer aan één van bovenstaande afspraken niet wordt voldaan zal de ADR escaleren bij VWS en daarbij tevens aangeven welke gevolgen het heeft voor het bepalen van de einddatum.

Voor de uitvoering van deze opdracht is de Audit Charter van ADR zoals opgenomen in bijlage I. Voor de volledigheid wordt gewezen op de bepalingen met betrekking tot de omgang met vertrouwelijke informatie door ADR in onder meer paragraaf 14 van de Audit Charter. Daarnaast worden alle van toepassing zijnde beroepsregels en

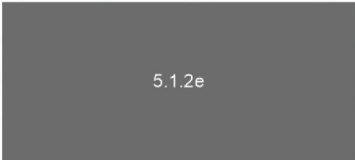

Eindafrekening 2020-2021 (opgesteld per 30-11-2021) LCH Mediq

standaarden nageleefd, zoals de Verordening inzake Onafhankelijkheid (VIO) en de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA).

Voorafgaand aan de afronding van onze opdracht zal aan de opdrachtgever gevraagd worden een letter of representation (LOR) te ondertekenen. Deze LOR zal tegelijk met de reactie op het concept rapport verstrekt moeten worden, maar kort voor afgifte van de controleverklaring.

4 Ondertekening

Ondergetekenden zijn deze opdracht overeengekomen en stemmen in met de inhoud van deze opdrachtbevestiging.

 5.1.2e	 5.1.2e
 5.1.2e	 5.1.2e
 5.1.2e	 5.1.2e
1 februari 2022	1 februari 2022

5 Bijlage(n)

Bijlage 1: Audit charter Auditdienst Rijk

Dit audit charter van de Auditdienst Rijk (ADR) bevat de algemene uitgangspunten voor de uitoefening van de interne auditfunctie bij de rijksdienst. Deze interne auditfunctie is op grond van de Comptabiliteitswet 2016 opgedragen aan de ADR en is nader uitgewerkt in het Besluit Auditdienst Rijk (Staatsblad 2018, 218). Dit audit charter beschrijft het doel, de organisatorische inbedding, de taken, de bevoegdheden en de verantwoordelijkheden van de ADR en zijn opdrachtgevers.

2. Missie en visie ADR

De missie en visie van de ADR zijn vastgelegd in het ondernemingsplan ADR van 3 april 2017 en luiden als volgt.

- *Missie*

De ADR is de onafhankelijke interne auditor van de Rijksdienst en de auditautoriteit in Nederland voor de Europese Commissie. De professionals van de ADR leveren een proactieve bijdrage aan de kwaliteit van de Rijksdienst met onderzoek naar sturing, beheersing en verantwoording. Dit doet de ADR in nabijheid van de opdrachtgever, in onafhankelijkheid en met passende deskundigheid.

- *Visie*

De medewerkers van de ADR zijn gesprekspartner op het gebied van financiële, organisatie- en IT-vraagstukken, verandertrajecten en het beheer van Europese geldstromen. De onderzoeksuitkomsten bieden handelingsperspectief voor de opdrachtgevers en inspireren hen van elkaar te leren.

3. Positionering ADR: objectief en onafhankelijk

De ADR vervult voor alle ministeries de interne auditfunctie. De interne auditfunctie is erop gericht meerwaarde te leveren en de activiteiten van de organisatie te verbeteren. De interne auditfunctie helpt de ministeries hun doelstellingen te realiseren door op basis van een systematische en gedisciplineerde aanpak de doelmatigheid van de processen van governance, risicomanagement en beheersing te evalueren en te verbeteren.

De ADR valt beheersmatig onder het ministerie van Financiën. De ADR is daarmee weliswaar onderdeel van Financiën, maar kent wel departementale lijnen van opdrachtgeverschap en rapportering. De ADR werkt één op één voor de individuele ministers. De ADR voert zijn taken als interne auditdienst in professionele onafhankelijkheid uit. De ADR is daarbij gebonden aan de voorschriften inzake onder meer objectiviteit en onafhankelijkheid, zoals die zijn opgenomen in de gedragsregels van de beroepsorganisaties. De ADR mag op het terrein van opdrachtaanvaarding, uitvoering en rapportering van niemand instructies aanvaarden. De ADR is onafhankelijk van de lijn en staat los van de dagelijkse interne beheersingsmaatregelen, die in de diverse onderdelen van de onderscheiden bedrijfsprocessen zijn geïntegreerd. Door de onafhankelijke positionering heeft de ADR rechtstreeks toegang tot de ambtelijke en politieke leiding van de ministeries. De ADR voorkomt elke vorm van belangenverstrengeling (in wezen en schijn). Alle auditors die werkzaam bij of

verbonden zijn aan de ADR dienen jaarlijks een schriftelijke bevestiging van hun persoonlijke onafhankelijkheid te ondertekenen.

4. Taak en opdracht ADR

In artikel 1.1 van de Comptabiliteitswet 2016 is de ADR gedefinieerd als "het dienstonderdeel van het ministerie van Financiën dat belast is met de uitoefening van de auditfunctie bij het Rijk". De door de ADR uit te voeren wettelijke taak vindt zijn grondslag in artikel 2.37, eerste lid, van de

Comptabiliteitswet 2016 (CW 2016), waarin staat dat de ADR rapporten over de jaarverslagen opstelt (die door de Minister van Financiën aan de Algemene Rekenkamer worden gezonden). Deze taak en de overige taken van de ADR zijn nader uitgewerkt in het Besluit Auditdienst Rijk.

Artikel 3 van het Besluit Auditdienst Rijk werkt de taak uit die volgt uit artikel 2.37, eerste lid, van de CW 2016. Deze taak omvat het verschaffen van zekerheid in de vorm van een accountantsoordeel over de getrouwheid van de financiële overzichten in het departementale jaarverslag en het verrichten van onderzoek naar het gevoerde begrotingsbeheer, het financieel beheer, de materiële bedrijfsvoering en de daartoe bijgehouden administraties. Ook onderzoek naar de totstandkoming van de in het jaarverslag opgenomen niet-financiële informatie maakt deel uit van de wettelijke taak. Het product van de wettelijke taak is het jaarlijkse auditrapport bij het jaarverslag en de daarin opgenomen controleverklaring. Voorts is de ADR op grond van artikel 3 van het Besluit Auditdienst Rijk belast met het onderzoek naar het Financieel Jaarverslag van het Rijk en naar de centrale administratie van de schatkist van het Rijk. Ten slotte kan de ADR op grond van artikel 3 van het Besluit Auditdienst Rijk van een minister de opdracht krijgen om onderzoek uit te voeren naar een door de Tweede Kamer aangewezen 'groot project'.

In het kader van artikel 7 van het Besluit Auditdienst Rijk verricht de ADR op verzoek van de politieke en ambtelijke leiding voorts zogenoemde vraaggestuurde onderzoeken naar het beleid en de bedrijfsvoering. Ook kan de ADR op basis van dit artikel op verzoek een controleverklaring afgeven bij de jaarrekeningen van agentschappen. Tot slot voert de ADR in het kader van artikel 7, aanhef en onderdeel, van het Besluit Auditdienst Rijk in opdracht van de betrokken ministers werkzaamheden uit ten behoeve van de Europese Commissie, waarbij de voorschriften uit de Europese regelgeving leidend zijn. De ADR is in dit verband de auditautoriteit voor bepaalde fondsen of treedt als certificerende instantie op. Verder is de ADR belast met het verrichten van controlerende activiteiten ten aanzien van andere communautaire programma's en is de ADR verantwoordelijk voor de controle van de aan de Europese Unie af te dragen eigen middelen.

Vanwege zijn rol als onafhankelijke interne auditor kan de ADR diensten die een bedreiging vormen voor de naleving van de fundamentele beginselen niet leveren. Een voorbeeld hiervan is (structurele) ondersteunende of administratieve dienstverlening. Dergelijke werkzaamheden leiden tot het risico van zelftoetsing en zijn daarmee een bedreiging voor de objectiviteit en onafhankelijkheid.

5. Opdrachtgevers ADR

De SG van een ministerie treedt doorgaans namens de minister op als opdrachtgever van de ADR. Voor vraaggestuurde dienstverlening kan ook het management op lager niveau opdrachtgever zijn, indien daartoe gemandateerd

door de SG (bijvoorbeeld via de vastgestelde klantafspraken op departementaal niveau).

Bijzondere vormen van opdrachtgeverschap zijn:

- Departementoverstijgende opdrachten waartoe in interdepartementaal verband is besloten (bijvoorbeeld opdrachten die de ADR uitvoert op verzoek van de Interdepartementale Commissie Bedrijfsvoering Rijksdienst, de ICBR). Op grond van de interdepartementale besluitvorming die leidt tot een verzoek aan de ADR om deze opdrachten uit te voeren, vindt de opdrachtverlening hiervoor mede namens de minister plaats.
- De controle van projecten die door de Tweede Kamer onder de Regeling grote projecten zijn aangewezen. Deze opdrachten dienen in eerste instantie te worden gezien als een opdracht van de Tweede Kamer aan de minister. De rapportage aan de Tweede Kamer vindt dan ook via de verantwoordelijke minister plaats. Wel is hierbij afgesproken dat de minister het rapport van de ADR ongewijzigd doorstuurt naar de Tweede Kamer (met de mogelijkheid om desgewenst in een begeleidende brief op dit rapport te reageren).
- Onderzoeken die de ADR uitvoert ten behoeve van de Europese Commissie, onder meer in de functie van auditautoriteit en certificerende instantie. Het feit dat deze rapporten worden toegezonden aan de Europese Commissie laat onverlet dat de minister opdracht geeft aan de ADR deze onderzoeken uit te voeren. Ook hier is de minister dus de opdrachtgever van de ADR.

Daarnaast kunnen zich bijzondere situaties voordoen waarin een opdrachtgever een verzoek doet aan de ADR om een opdracht uit te voeren. De ADR zal dan per geval de opdracht aanvaarding bezien.

6. SG-commissie ADR

Op grond van het Besluit Auditdienst Rijk is er een SG-commissie ADR ingesteld. Deze SG-commissie ADR behartigt het gemeenschappelijke belang van de ministeries als opdrachtgevers van de ADR. De SG van het ministerie van Financiën is de voorzitter van de SG-commissie ADR.

De taken van de SG-commissie ADR zijn beschreven in artikel 11 van het Besluit Auditdienst Rijk en luiden als volgt:

- het toezien op de kwaliteit van de dienstverlening van de ADR;
- het bespreken van het jaarplan, jaarverslag en transparantieverlag van de ADR;
- het adviseren over de vijfjaarlijkse evaluatie van de ADR.

7. Het departementale audit comité

Op grond van de Regeling audit committees van het Rijk heeft het audit comité tot taak het adviseren van het departementale management op ten minste de volgende drie terreinen:

- a. het borgen van de kwaliteit van de bedrijfsvoering en de financiële verslaggeving;
- b. de regie op het auditbeleid;
- c. het risicomanagementbeleid en de uitkomsten daarvan.

De ADR en de directie FEZ ondersteunen het audit committee als deskundige bij zijn advisering aan het departementale management.

8. Jaarplancycclus ADR

- *Systematiek voor planning en sturing*

Voor de planning en sturing van de werkzaamheden van de ADR is de dienstverlening opgedeeld in drie blokken:

- vaste vraag;
- variabele vraag;
- vraag Europese Unie.

De **vaste vraag** betreft jaarlijks terugkerende producten, waaronder die welke voortvloeien uit de taken van de ADR met betrekking tot het onderzoek naar de verantwoording en het beheer van het Rijk (artikel 3 van het Besluit Auditdienst Rijk). Het vertrekpunt is dat de ADR de producten die onder de vaste vraag vallen, uitvoert binnen de uren die daarvoor voor alle ministeries in totaliteit zijn geraamd. Knelpunten binnen de 'box vaste vraag' worden ADR-breed opgevangen. Indien dat niet mogelijk is, zal tekortschietende capaciteit in de 'box vaste vraag' uiteindelijk moeten leiden tot een andere prioriteitstelling in de variabele vraag.

Om de vaste vraag met de gewenste kwaliteit en binnen het urentotaal te kunnen uitvoeren, is de ADR mede afhankelijk van de andere partijen in het proces. Uitgangspunt is dat de 'three lines of defence' (operationeel management, controller en interne auditfunctie) optimaal zijn ingericht. Verdere randvoorwaarden zijn:

- De directies FEZ leveren een conceptjaarverslag over het afgelopen jaar op volgens het in de Regeling Rijksbegrotingsvoorschriften (RBV) bepaalde tijdstip en voorzien met een onderliggend dossier, waarin op controleerbare wijze vastligt hoe iedere post of artikelbedrag is opgebouwd.
- De directies FEZ zorgen samen met de beleidsdirecties voor een interne beheersing die een systeemgerichte controleaanpak van de ADR mogelijk maakt en waarbij sprake is van een tijdige oplevering van de benodigde dossiers en documenten, zoveel mogelijk op basis van afspraken in een PbC-lijst ('prepared by client'). Jaarlijks evalueert de ADR de PbC-afspraken met de directies FEZ en worden deze afspraken zo nodig bijgesteld.

De **variabele vraag** vloeit voort uit artikel 7 van het Besluit Auditdienst Rijk en betreft opdrachten die voorzien in specifieke behoeften van de leiding van het ministerie. De probleemstelling van de opdrachtgever staat daarbij centraal. De vraagstelling is flexibel en sluit aan op actuele vraagstukken die bij het betrokken ministerie spelen. De variabele vraag wordt op twee manieren vorm gegeven:

- a. via een 'box variabele vraag'. Deze box bevat uren die nog niet zijn toebedeeld aan een specifiek departement, omdat de capaciteit daarvan wordt ingezet op basis van rijksbrede afwegingen. Daarbij gaat het wel om departementale auditbehoeften, niet om rijksbrede audits (daarvoor is er een afzonderlijk ICBR-budget). Om ruimte te houden voor audits naar nieuwe risico's en onverwachte incidenten wordt deze capaciteit niet vooraf bij de opstelling van het jaarplan ingevuld per departement, maar wordt deze

gedurende het jaar ingezet (mede omdat op het moment van totstandkoming van het jaarplan niet alle auditbehoefte al specifiek en in detail bekend zijn).

Elk ministerie kan een beroep doen op de capaciteit die beschikbaar is in de box variabele vraag. Het ministerie richt zijn verzoeken op dit terrein aan de betrokken accountdirecteur van de ADR. Het SG-overleg is de eigenaar van de uren in de box variabele vraag en besluit over de allocatie daarvan (zowel bij de opstelling van het jaarplan als daarna). Het SG-overleg stelt hiertoe vooraf criteria vast en laat de toepassing daarvan – mede om praktische redenen – over aan de ADR. Indien zich gedurende het jaar nieuwe auditbehoefte bij de ministeries voordoen, beziet de ADR aan de hand van de vastgestelde criteria of deze verzoeken gehonoreerd kunnen worden met de uren uit de box variabele vraag. De besluitvorming binnen de ADR vindt plaats in het directieteam. De ADR rapporteert in het voortgangsbericht en in het jaarverslag rapporteren over de besteding van de uren in de box variabele vraag.

b. via eigen departementale urencontingenten voor elk ministerie en een afzonderlijk urencontingent voor de ICBR. Onderzoeken die verband houden met rijksbrede risico's worden vanuit het ICBR-urenbudget uitgevoerd en niet vanuit de box variabele vraag. De SG, de bestuursraad of het audit comité van het betrokken ministerie respectievelijk de ICBR bepaalt jaarlijks aan welke onderzoeken de ADR deze uren besteedt. Het audit comité adviseert en ondersteunt het departementale management bij het monitoren van de uitvoering van de geplande onderzoeken.

De **vraag Europese Unie** tot slot wordt voor elk ministerie afzonderlijk gepland. De bevoegdheid tot deze werkzaamheden volgt uit artikel 7, aanhef en onder d, van het Besluit Auditdienst Rijk. Dit betreft de werkzaamheden die nodig zijn om als lidstaat Nederland invulling te geven aan de voorschriften uit de Europese regelgeving.

Documenten jaarplancyclus

- Voor aanvang van jaar t wordt het jaarplan ADR opgesteld. Elk ministerie stelt vervolgens de departementale klantafspraken vast.
- Kort na de zomer van jaar t beschrijft de ADR in het voortgangsbericht de stand van zaken rond de uitvoering van het jaarplan ADR in het eerste halfjaar.
- In het voorjaar van jaar t+1 legt de ADR in het transparantie- en jaarverslag verantwoording af over de gang van zaken in jaar t.

In het voorjaar van jaar t+1 brengt de ADR de auditrapporten bij de jaarverslagen uit (elk auditrapport bevat een controleverklaring bij de financiële overzichten die zijn opgenomen in het desbetreffende jaarverslag). Daarbij stelt de ADR een rijksbrede samenvatting op van de hoofdlijnen van deze auditrapporten. In het najaar van jaar t brengt de ADR een tussentijds rijksbreed beeld uit.

9. Verantwoordelijkheden opdrachtgevers ADR

Het departementale management draagt de verantwoordelijkheid voor:

- het opstellen van het departementale jaarverslag en de daarin opgenomen financiële overzichten;
- het begrotingsbeheer, het financieel beheer, de materiële bedrijfsvoering en de daartoe bijgehouden administraties;

- de totstandkoming van de beleidsinformatie;
- de verantwoording over de bedrijfsvoering.

De opdrachtgever verschaft de ADR toegang tot alle informatie die relevant is voor het opstellen van het departementale jaarverslag (zoals de vastleggingen, documentatie en andere aangelegenheden) en verstrekt de ADR de aanvullende informatie die de ADR vraagt voor het doel van zijn werkzaamheden. De opdrachtgever verleent de ADR onbeperkt toegang tot personen binnen het ministerie noodzakelijk voor het verkrijgen van controle-informatie.

De ADR vraagt conform de voorschriften van de beroepsorganisaties een schriftelijke bevestiging van het management aangaande de verantwoordelijkheden van het management, waarin begrepen de verantwoordelijkheden van het management voor het voorkomen en detecteren van fraude en het in kennis stellen van de ADR van eventuele of vermoede fraude.

Correctiebladen voor het departementale jaarverslag die worden ingediend nadat de ADR een auditrapport bij dat jaarverslag heeft uitgebracht, worden conform de procedures die zijn beschreven in de Regeling Rijksbegrotingsvoorschriften door de ADR geaccordeerd.

Voor bovenstaande onderwerpen kunnen door de opdrachtgever en de ADR afzonderlijke afspraken worden gemaakt. Over de overige bedrijfsvoeringsaangelegenheden en facilitaire aspecten kunnen dienstverleningsovereenkomsten met de ministeries worden afgesloten.

10. Bevoegdheden ADR

- Toegang ADR tot departementale informatie

De bevoegdheden van de ADR liggen vast in het Besluit Auditdienst Rijk: in artikel 5 voor wat betreft de taken genoemd in artikel 3 (wettelijke taak) en in artikel 8 voor wat betreft de taken genoemd in artikel 7 (vraaggestuurde dienstverlening).

Alle verkregen informatie behandelt de ADR als vertrouwelijk, in overeenstemming met de gedrags- en beroepsregels van de beroepsorganisaties NBA, NOREA en IIA/NL en in overeenstemming met de wet- en regelgeving inzake informatiebeveiliging en bescherming van persoonsgegevens (zie paragraaf 17 van dit audit charter).

- Toegang ADR tot informatie bij derden

De ADR is bevoegd bij derden die overheidsgelden - inclusief Europese middelen - besteden c.q. ontvangen rechtstreeks inlichtingen in te winnen dan wel controlewerkzaamheden te verrichten voor zover de bevoegdheid daartoe aan de minister is verleend of door de Europese regelgeving wordt bepaald. Het is dan ook van belang dat van de zijde van het ministerie voldoende bevoegdheden tot controle worden voorbehouden bij de instellingen waarmee bestuurlijke en/of financiële banden worden onderhouden.

De controles door de ADR bij derden zullen veelal, doordat gebruik kan worden gemaakt van de resultaten van door andere accountants al verrichte controle bij de betrokken instelling, het karakter hebben van een aanvullend onderzoek dan wel een review. De wettelijke basis om de controledossiers in te zien van (openbare) accountants die zijn belast met de controle van instellingen die collectieve middelen

ontvangen en uitgeven (bijvoorbeeld subsidies) is generiek geregeld in de artikelen 6.3 en 6.5 van de Comptabiliteitswet 2016. Op grond hiervan is de ADR tevens bevoegd bij de desbetreffende instellingen nadere inlichtingen in te winnen dan wel een onderzoek in te stellen. Ten aanzien van specifieke uitkeringen is generiek in de Financiëleverhoudingswet geregeld dat de ADR informatie kan inwinnen (incl. uitvoeren van reviews) bij de accountants die fungeren bij provincies en gemeenten. Daar waar sprake is van Europese geldstromen, gelden primair de Europese voorschriften.

11. Afstemming met de Algemene Rekenkamer

Voor de doelmatigheid en doeltreffendheid van het controlebestel bij het Rijk is het van belang dat de ADR en de Algemene Rekenkamer – ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid – zo goed mogelijk met elkaar samenwerken. De ADR en de Algemene Rekenkamer voeren daartoe regelmatig overleg met elkaar om de operationele planning en uitvoering van de werkzaamheden zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. Deze afstemming vindt zowel plaats op het niveau van de jaarplanning (zoals ten aanzien van het bespreken van de risico's per ministerie) als op het niveau van het controleproces (voortgang van de uitvoering van de wettelijke taak en de daaruit resulterende bevindingen).

12. Relatie met het directoraat-generaal van de Rijksbegroting

Binnen het ministerie van Financiën is het directoraat-generaal van de Rijksbegroting (DGRB) verantwoordelijk voor (de coördinatie van) het begrotingsbeleid en de beheersing van de uitgaven van de rijksoverheid. In dat kader draagt de directie Begrotingszaken mede zorg voor de regelgeving en de kwaliteit van de financiële functie en de auditfunctie binnen het Rijk.

De ADR rapporteert niet over de uitkomsten van de op de ministeries uitgevoerde controles en onderzoeken aan het ministerie van Financiën, waaronder DGRB. Rapportering geschiedt uitsluitend aan de politieke en ambtelijke leiding van het opdrachtgevende ministerie. Wel is het mogelijk dat de ADR bepaalde rijksbrede onderzoeken uitvoert en daarover rapporteert aan rijksbrede gremia (bijvoorbeeld de ICBR en het IOFEZ). Over de uitvoering van deze rijksbrede onderzoeken wordt in interdepartementaal verband besloten.

13. Eigenaarschap en openbaarmaking van rapporten ADR

De ADR verwoordt de resultaten van onderzoeken in een (schriftelijk) rapport. Elk rapport wordt in concept besproken met de opdrachtgever voordat het rapport definitief wordt uitgebracht (principe van hoor-en-wederhoor).

- Eigenaarschap van ADR-rapporten

De rapporten van de ADR zijn primair bestemd voor de opdrachtgever met wie de opdracht is overeengekomen. De opdrachtgever is de eigenaar van het rapport.

Het kan gebeuren dat de ADR bij de uitvoering van een onderzoek dat wordt uitgevoerd in opdracht van het lagere management op bevindingen stuit waarvan de ADR het wenselijk acht dat deze onder de aandacht worden gebracht van de leiding van het betrokken ministerie. In dat geval verzoekt de ADR de desbetreffende opdrachtgever om de hogere leiding hierover op correcte wijze in te lichten. De ADR ziet er vervolgens op toe dat de opdrachtgever hieraan adequaat gevolg geeft. Indien de opdrachtgever hierin tekort schiet, informeert de ADR uit eigen beweging de leiding van het ministerie. In uitzonderlijke omstandigheden –

bijvoorbeeld als het gaat om aanwijzingen voor of vermoeden van fraude – richt de ADR zich bij voorbaat rechtstreeks (zonder tussenkomst van de opdrachtgever) tot de hoogste leiding respectievelijk de Europese instanties indien dat vereist is.

- *Openbaarmaking van (halfjaarlijkse overzichten van) rapporten van de ADR*

Op grond van besluitvorming in de ministerraad van 19 februari 2016 geldt de volgende beleidslijn voor het openbaar maken van (halfjaarlijkse overzichten van) rapporten van de ADR. De minister van Financiën stuurt elk halfjaar een overzicht naar de Tweede Kamer met de titels van door de ADR uitgebrachte rapporten en plaatst dit op de website van de rijksoverheid (www.rijksoverheid.nl). Het overzicht bestaat uit een lijst rapporten per ministerie, een lijst rapporten over onderzoeken die zijn uitgevoerd ten behoeve van de Europese Unie en een lijst algemene producten van de ADR. De lijst rapporten ten behoeve van de Europese Unie bevat niet alleen rapporten die zijn gericht aan een ministerie, maar ook rapporten voor eindbegunstigden, managementautoriteiten en de Europese Commissie. Rapporten over de controle van geheime uitgaven, rapporten die vertrouwelijk zijn uitgebracht aan de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst en de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst en anderszins als staatsgeheim gerubriceerde rapporten komen niet op het overzicht.

Het opdrachtgevende ministerie waarvoor de ADR een rapport heeft geschreven, plaatst het rapport binnen zes weken op de departementale pagina van de website van de rijksoverheid, tenzij er redenen zijn die zich hiertegen verzetten (zoals de veiligheid van de Staat, vertrouwelijke bedrijfs- en fabricagegegevens, persoonsgegevens, het belang van internationale betrekkingen en de economische en financiële belangen van de Staat). Dit laatste is ter beoordeling van de betrokken bewindspersoon. Op de website worden de eindrapporten geplaatst die de ADR heeft uitgebracht, met uitzondering van eindrapporten en passages daarin die op grond van genoemde redenen vertrouwelijk moeten blijven.

Deelrapporten, waaronder ook interim-rapportages en management letters, staan wel op de lijsten van de ministeries maar worden niet actief op de website geplaatst, omdat de relevante uitkomsten van deze deelrapporten hun beslag krijgen in de eindrapporten. Voor rapporten op de lijst van onderzoeken ten behoeve van de Europese Unie die zijn uitgebracht aan derden, zoals eindbegunstigden, managementautoriteiten en de Europese Commissie, geldt dat op verzoek van de Tweede Kamer, in overleg met betrokkenen bepaald wordt of en in welke vorm deze verstrekt worden. De rapporten op de lijst met algemene producten van de ADR worden door de minister van Financiën op de website geplaatst.

14. Uitgangspunten voor het omgaan met opdrachtspecifieke informatie

- *Uitgangspunten voor het delen van informatie binnen de ADR*

De beroepsregels voor auditors stellen voorwaarden aan het omgaan met vertrouwelijke gegevens (vertrouwelijkheid). Ook als ambtenaar is elke medewerker van de ADR op grond van de afgelegde eed of belofte gehouden zaken die hem uit hoofde van zijn functie vertrouwelijk ter kennis komen of waarvan hij het vertrouwelijke karakter moet inzien, geheim te houden. Dit betekent dat grenzen zijn gesteld aan de toegang, het gebruik en het verspreiden van auditdossiers.

Het uitgangspunt van het kennismanagement bij de ADR is dat informatie zo breed mogelijk toegankelijk is voor alle ADR-medewerkers. Uiteraard dient opdracht(gever)specifieke informatie slechts door een ADR- medewerker te worden geraadpleegd en verwerkt voor zover dit passend is te achten in het kader van het beroepsmatig handelen binnen de hem of haar opgedragen functie of taak (professioneel gedrag).

Geheime of gerubriceerde informatie wordt afgeschermd, zodat deze alleen toegankelijk is voor geautoriseerde medewerkers (veelal uitsluitend het opdrachtteam). Verder zijn ADRmedewerkers uiteraard gehouden aan de bepalingen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (zie verder paragraaf 17 van dit audit charter).

Binnen een ministerie worden verschillende onderzoeken uitgevoerd in het kader van de wettelijke taak dan wel Europese regelgeving enerzijds en vraaggestuurde dienstverlening anderzijds. De projectleiders van de ADR die de verschillende onderzoeken binnen één ministerie uitvoeren, informeren elkaar na afstemming met de opdrachtgever onderling over de bevindingen uit hun onderzoeken indien en voor zover die relevant zijn voor de onderzoeken van de andere projectleiders, bijvoorbeeld als het gaat om het niet naleven van wet- en regelgeving of om signalen voor fraude.

- *Wet openbaarheid van bestuur*

Indien de ADR op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) wordt verzocht om inzage in rapporten die niet openbaar zijn gemaakt op grond van de in paragraaf 13 van dit audit charter beschreven beleidslijn, treedt de ADR in contact met de directie voorlichting van het betrokken ministerie, zodat dit ministerie conform de beleidslijn een besluit kan nemen over het al dan niet openbaar maken van de desbetreffende rapporten. Deze directie is op de hoogte van de te volgen stappen in de Wob-procedure en wint daarover zo nodig juridisch advies in.

- *Algemene Rekenkamer*

De Algemene Rekenkamer onderzoekt jaarlijks de financiële verantwoordingen van het Rijk en rapporteert daarover aan de Staten-Generaal. Voor haar werkzaamheden maakt de Algemene Rekenkamer gebruik van de uitkomsten van de onderzoeken van de ADR. Daartoe heeft de Algemene Rekenkamer inzage in de dossiers van de ADR (artikel 7.18 van de Comptabiliteitswet 2016). De Algemene Rekenkamer krijgt voor het uitoefenen van haar taak op verzoek ook toegang tot het dossier van een vraaggestuurde opdracht die door de ADR is uitgevoerd. De ADR stelt de opdrachtgever hiervan op de hoogte.

- *Europese instanties*

De Europese Commissie en de Europese Rekenkamer hebben op grond van de Europese regelgeving toegang tot dossiers die betrekking hebben op uitgevoerde onderzoeken die vallen binnen de categorie vraag Europese Unie.

- *Samenwerkingsverband KOA*

Door of namens de drie beroepsorganisaties NBA, NOREA en IIA/NL vindt er periodiek een extern kwaliteitsonderzoek plaats om te toetsen in hoeverre het stelsel van interne kwaliteitsbeheersing van de ADR naar behoren is opgezet en functioneert. Deze kwaliteitstoetsing wordt uitgevoerd door het

samenwerkingsverband KOA. Het KOA heeft voor het uitvoeren van de kwaliteitsonderzoeken toegang tot de dossiers van de ADR.

- *Parlementaire enquête en parlementair onderzoek*

Op grond van de Wet op de parlementaire enquête kan een parlementaire enquêtecommissie schriftelijke inlichtingen vorderen alsook afschriften of kennisneming van documenten. In de wet zijn bepalingen opgenomen om de vertrouwelijkheid van de documenten te waarborgen. In het geval van een parlementair onderzoek kan de desbetreffende commissie de verantwoordelijke minister verzoeken om de gewenste documenten te overleggen (Regeling parlementair en extern onderzoek).

15. Deskundigheid en professioneel handelen

De auditors van de ADR zijn bij het uitvoeren van hun werkzaamheden gehouden aan de gedrags- en beroepsregels van de beroepsorganisatie waarvan zij lid zijn (NBA, NOREA en IIA/NL). Auditwerkzaamheden vereisen een specifieke professionaliteit, ervaring en kennis. Deze vereisten zijn uitgewerkt in professionele standaarden zoals vastgesteld door deze beroepsorganisaties. Het handelen en functioneren van de ADR is gebaseerd op deze standaard en. De medewerkers van de ADR moeten voldoende kennis en ervaring voor de uitvoering van opdrachten hebben. Indien binnen de ADR onvoldoende kennis en ervaring voor een specifieke opdracht aanwezig is, zal deze door de ADR intern of extern verkregen dienen te worden.

16. Kwaliteitsborging ADR

- *Stelsel van interne kwaliteitsbeheersing*

De beroepsorganisaties van auditors schrijven voor dat de ADR dient te beschikken over een stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Het doel van dit stelsel is het waarborgen van de vakinhoudelijke kwaliteit van de werkzaamheden van de ADR. Jaarlijks wordt het stelsel door de ADR geëvalueerd. Deze evaluatie is gericht op het beantwoorden van de vraag of er aanleiding is tot actualisering of aanpassing van het stelsel. Deze evaluatie bestaat uit een onderzoek naar de opzet van het stelsel en een interne kwaliteitstoetsing naar de werking van het stelsel.

Door het samenwerkingsverband KOA wordt vanuit de NBA een extern onderzoek uitgevoerd naar het kwaliteitsstelsel van de ADR. De uitkomsten van deze evaluaties worden beschreven in het transparantieverlag van de ADR.

- *Handboek Auditing Rijksoverheid*

Het Handboek Auditing Rijksoverheid (HARo) heeft tot doel de kwaliteit en efficiency van de aanpak van de ADR te bevorderen. Het HARo geeft invulling aan het streven naar uniformiteit en eenheid van opvatting in wijze van planning, uitvoering en rapportering binnen de ADR. In het HARo zijn de geldende standaarden en richtlijnen van de beroepsorganisaties verwerkt. Het handboek geldt voor alle auditors die werkzaam zijn bij de ADR (ongeacht de vraag of en van welke beroepsorganisatie zij lid zijn). Omdat de ADR – in het belang van zijn opdrachtgevers – hoge kwaliteitsnormen nastreeft door het volgen van uniforme werkwijzen en het inzetten van effectieve hulpmiddelen, wordt de naleving van het HARo bewaakt. Medewerkers die afwijken van de vastgelegde afspraken zullen daarop door het management worden aangesproken.

- *Klanttevredenheid*

Als professionele organisatie laat de ADR periodiek een meting uitvoeren naar de tevredenheid van de opdrachtgevers. De uitkomsten daarvan worden besproken met de SG-commissie ADR en daaraan worden verbeteracties gekoppeld. Kwaliteitsaspecten die vanuit het perspectief van de opdrachtgever van belang zijn, zijn in elk geval:

- a. het nakomen van afspraken;
- b. het bieden van handelingsperspectief aan de opdrachtgever;
- c. doelmatigheid van de uitvoering: het efficiënt omgaan met de capaciteit van de auditedienst en de tijd van de opdrachtgever alsmede de snelheid van rapporteren.

- *Klachtenprocedure*

Ondanks het voortdurende streven naar het leveren van producten die voldoen aan hoge kwaliteitseisen, kan het voorkomen dat een opdrachtgever een klacht heeft over het functioneren van de ADR. Daartoe beschikt de ADR over een klachtenregeling, die op aanvraag beschikbaar is voor de opdrachtgevers. Opdrachtgevers kunnen een klacht indienen bij hun ADR-contactpersoon (doorgaans de betrokken accountdirecteur). Deze contactpersoon is de eerst aangewezen om een oplossing voor de klacht te vinden. De contactpersoon informeert het hogere management en de compliance officer van de ADR over de klacht. De compliance officer neemt de klacht in behandeling.

Wanneer de opdrachtgever de voorgestelde oplossing onvoldoende vindt, kan hij de klacht escaleren naar een hoger niveau binnen de ADR conform de wijze waar op de verantwoordelijkheden voor het kwaliteitsbeleid zijn belegd. De meest gebruikelijke gang zal dus zijn: eerst bij de projectleider, dan de accountdirecteur en ten slotte de onderzoeksdirecteur of de algemeen directeur.

- *Transparantie- en jaarverslag*

Jaarlijks laat de ADR in het transparantie- en jaarverslag aan de opdrachtgevers en belanghebbenden zien op welke wijze de ADR het afgelopen jaar heeft gefunctioneerd en hoe de kwaliteit van de producten en diensten is geborgd. Ook wordt beschreven welke interne ontwikkelingen er gaande zijn om deze kwaliteit verder te verhogen.

17. Informatiebeveiliging en bescherming van persoonsgegevens

Informatiebeveiliging en maatregelen gericht op de bescherming van persoonsgegevens zijn van cruciaal belang om de rechten en de privacy van alle belanghebbenden te waarborgen en ervoor te zorgen dat de gegevensverzameling en -verwerking binnen de ADR op adequate wijze worden beschermd. De ADR conformeert zich aan het informatiebeveiligingsbeleid en het privacybeleid van het ministerie van Financiën.

Het informatiebeveiligingsbeleid en het privacybeleid van het ministerie van Financiën geven uitvoering aan de verplichtingen die voortvloeien uit het Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst 2007 (VIR 2007), het Voorschrift Informatiebeveiliging Rijksdienst Bijzondere Informatie 2013 (VIRBI 2013), het Beveiligingsvoorschrift 2013 (BVR 2013), de Baseline Informatiebeveiliging Rijksdienst 2017 (BIR 2017) alsmede de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de

Uitvoeringswet Algemene Verordening Gegevensbescherming (UAVG). Daarnaast zijn de auditors van de ADR bij het uitvoeren van hun werkzaamheden gehouden aan de gedrags- en beroepsregels van de beroepsorganisatie(s) waarvan zij lid zijn (IIA/NL, NBA en/of NOREA). Fundamentele beginselen hierbij zijn: professionaliteit, vertrouwelijkheid, integriteit, vakbekwaamheid, zorgvuldigheid en objectiviteit.

De ADR streeft naar een hoog niveau van informatiebeveiligings- en privacybewustzijn. Alle medewerkers van de ADR dienen op verantwoorde wijze om te gaan met (persoons)gegevens die hij/zij ontvangt of verwerkt en met IT-middelen die hij/zij daarbij gebruikt. De leiding van de ADR draagt er zorg voor dat de ADR-medewerkers hierbij adequaat worden gefaciliteerd en ziet erop toe dat intern is geborgd dat de maatregelen voor informatiebeveiliging en bescherming van persoonsgegevens worden nageleefd.

Invulling taken en verplichtingen Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) Het ministerie van Financiën is verwerkingsverantwoordelijke in de zin van de AVG en heeft dit gepubliceerd in zijn privacyverklaring. De ADR heeft – als organisatorische eenheid binnen het ministerie van Financiën – de invulling van het privacybeleid van Financiën nader uitgewerkt. Uitgangspunten hierbij zijn dat de ADR voldoet aan de AVG en dit efficiënt invult door gebruik te maken van de faciliteiten die zijn ingericht door het ministerie van Financiën of door het Rijk, zodat de onderzoeken enerzijds conform de AVG en anderzijds op praktische wijze uitgevoerd kunnen worden. De invulling van het privacybeleid door de ADR is van toepassing op alle onderzoeken die uitgevoerd worden. Waar noodzakelijk worden in de dienstverleningsovereenkomst (DVO) met het desbetreffende departement, naast een referentie naar de invulling van het genoemde beleid, specifieke afspraken opgenomen. Mochten zich situaties voordoen waarbij het noodzakelijk is op opdrachtniveau afwijkende afspraken te maken dan wordt dit in de opdrachtbevestiging opgenomen. Daarmee vormen het Besluit Auditdienst Rijk, dit audit charter, het document "invulling privacybeleid ministerie van Financiën door de ADR", het verwerkingsregister ministerie Financiën en de DVO gezamenlijk de context van de dienstverlening binnen welke de onderzoeken worden uitgevoerd door de ADR.

18. Inwerkingtreding

Dit audit charter is vastgesteld door de SG-commissie ADR in haar vergadering van 17 april 2019, treedt in werking met ingang van 1 mei 2019 en vervangt de voorgaande versie.

11 april 2019